

escriptor de crisi no és ni un mer neoclàssic ni, de lluny, un romàntic, però participa, amb menor o major grau, de característiques de l'un i de l'altre. Com designar-lo? Sembla que el terme pre-romàntic resulta còmode i, al mateix temps, prou suggeridor. Puigblanch no és un romàntic; ara: al costat de característiques netament neoclàssiques — racionalisme, deisme, vasta cultura clàssica, afeccions gramaticals, satíriques i polèmiques —, n'ofereix d'altres que ja insinuen la nova espiritualitat: liberalisme, interès pel tema dels comuns (recordem Quintana i Martínez de la Rosa) i per l'Edat mitjana (¿és el primer poeta que cita els trobadors?), còpia de la dècima recitada per Zorrilla en l'enterrament de Larra (Jardí, 268).

No voldria que les reserves que acabo de formular fessin pensar al lector que el llibre de Jardí no té cap interès; tot al contrari: les aportacions són nombroses i ben considerables. Si m'he excedit en la part més o menys discutible ha estat perquè el llibre serà, durant molts d'anys, el punt de referència obligat per a tots aquells estudiosos que intentaran de comprendre Antoni Puigblanch, sens dubte una de les figures més representatives de la cultura catalana de la primera meitat del segle XIX.

Joaquim MOLAS

MIQUEL GAYÀ: *La poesia de Miquel Ferrà*. [Pròleg de MIQUEL BATLLORI, S. I.] Barcelona, Editorial Barcino, 1960 [1961]. 78 pàgs. («Publicacions de La Revista», Segona sèrie, 32.)

Hem d'agrair al poeta Miquel Gayà que hagi dedicat un llibret a la memòria de l'oblidat escriptor Miquel Ferrà, ni tan bo com Gayà diu ni tan dolent com per a ésser bandejat d'antologies històriques de la nostra poesia, com d'altres han fet. Des del principi l'autor ens adverteix sincerament de les limitacions del seu assaig: «Sense voler donar a aquest breu i superficial estudi cap caire exhaustiu ni, encara menys, definitiu, hem intentat d'agrupar en diversos temes alguns dels aspectes essencials en la poesia de Miquel Ferrà [...]. Resten, encara — prou que ho advertirà el lector —, d'altres peces seves que haurien d'ésser també estudiades. Amb aquest modestíssim treball només hem pretès d'obrir un solc, que ofrenem als devots del nostre líric, ensems amb els vagues suggeriments que tal vegada hàgim pogut apuntar al llarg d'aquestes pàgines. Si la seva lectura arriba a suscitar, com un ferment, algun nou estudi, més ben meditat i més definitivament elaborat, hauríem aconseguit la nostra millor ambició [...]» (pàg. 11).

Com hom pot observar, dels dos aspectes en què acostumem a dividir l'obra poètica per a la seva anàlisi — el significat i el significat —, Gayà estudia únicament, i encara d'una manera fragmentària, el segon. Trobem en sengles capítols, retolats poèticament, els temes de Ferrà poeta nadalenc (pàgs. 27-38), poeta contemplatiu, «enamorat del pensament i de la solitud» (pàgines 39-42), poeta marià (pàgs. 43-52), paisatgista (pàgs. 53-61) i elegiac (pàgs. 63-75). A manera d'introducció hom dona dos capítols, titulats *Evocació pòstuma* (pàgs. 13-17) i *Les directrius estètiques* (pàgs. 19-26), incomplet el segon i molt discutible el primer. Creiem fora de lloc de repetir, com en l'*Evocació*, els elogis fets en la premsa diària a la mort de Ferrà, tots ells de circumstàncies, i en bona part dels casos fets per persones incompetents;

el que compta és el que n'ha pensat la crítica seriosa, ja des d'abans de la seva mort. En el capítol destinat a estudiar la poètica d'En Ferrà hom utilitza només els seus pròlegs, sense acudir als articles i conferències, amb el pretext, incompreensible en un crític conscient, de la dificultat de consultar-los.

Hauria estat bo que Gayà ens fornís una bibliografia de les obres poètiques de Miquel Ferrà posteriors a *A mig camí* (Barcelona 1926), publicades «en reculls antològics o en fulls d'escassa circulació» (pàg. 30).

Preferiríem que Gayà en una altra ocasió suprimís les allusions més o menys dissimulades als poetes innovadors que fan «simples cabrioles a l'aire, vols d'exploració pels aires enrarits o dels paisatges erms d'on hom no pot tornar sinó amb les mans buides» (pàg. 60). Per altra banda, creiem que ni Baudelaire ni Moréas no se sentirien gaire feliços si sabien que hom els anomena *parnassians* (pàg. 63). En dues ocasions també (pàgs. 50 n. i 59) hom anomena hendecasil·labs els decasil·labs italians.

El llibre és editat amb pulcritud, però encara hi hem pogut observar algunes errades: *sotmés* (pàg. 8), *donéssin* (ibíd.), *capdals* (pàg. 9), *oscuritat* (pàg. 47), etc. Hom ha canviat lleugerament el títol original de dues de les obres citades: en la *Corona poètica* a la Verge de Lluc (citada a la pàg. 49 n.), és escrit «*Mare de Déu de Lluc*» en comptes de «*Mare-de-Déu de Lluch*»; en parlar del llibre de Tous i Maroto, *Flors d'ametller* (pàg. 56 n.), hom cita «*Flors d'ametller*», tot i que a la pàg. 55 apareix dues vegades *ametllerar*. Alguns dels versos citats de Ferrà són alterats, segurament per inadvertència; per exemple: «*dels cingles gegantins*», en comptes de «*de cingles gegantins*»;¹ «*I cada atzar del joc se l'enduu tota*», en comptes de «*I cada atzar del joc se la'n du tota*»;² a la pàg. 49 hom cita «*entrar dins l'ànima | tota la pau de Lluc*», com si fossin dos versos complets, bé que a l'original, «*entrar dins l'ànima*» és «*sentir-me entrar dins l'ànima*»;³ a la pàg. 50, línia 4, hom cita el vers «*en l'ona dels beneïts records*», que, segons el text de Ferrà, hauria d'ésser «... en l'ona | dels beneïts records».⁴

Josep MASSOT i MUNTANER

JOAN AMADES: *Folklore de Catalunya*. Vol. I: *Rondallística (Rondalles - Tradicions - Llegendes)*. — Vol. II: *Cançoner (Cançons - Refranys - Endevinalles)*. Barcelona, Editorial Selecta, [1950-1951]. 1602 + 1398 pàgs. («Biblioteca Perenne», XIII, XV.)

Joan Amades, traspasat recentment a Barcelona, l'any 1959, desenrotllà durant tota la seva vida una gran activitat en la recollida de materials folklòrics, que publicà en nombrosos llibres i articles, dels quals ens manca encara una bibliografia completa.¹ No podem escatimar elogis a l'obra d'Amades en

1. Pàg. 49. Cf. *Corona poètica... a la Mare-de-Déu de Lluch* (Mallorca 1934), 51.

2. Pàg. 60. Cf. MIQUEL FERRÀ, *A mig camí* (Barcelona 1926), 105.

3. Cf. *Corona poètica*, 52.

4. Cf. *ibíd.*

1. Entre les obres més conegudes podem citar: *Les cent millors cançons de Nadal* (Barcelona 1949); *Les cent millors cançons populars* (Barcelona 1948); *Els cent millors romanços catalans* (Barcelona 1955); *Els Goigs* (Barcelona 1947), 2 vols.;